ומשתין מים ערום לפני מטתו והמשמש מטתו בפני כל חי אמר ליה רב יהודה לשמואל ואפי' לפני עכברים א"ל *שננא לא *אלא כגון של בית פלוני שמשמשין מטותיהן בפני עבדיהם ושפחותיהם ואינהו מאי דרוש °שבו לכם פה עם החמור *עם הדומה לחמור רבה בר רב הונא מקרקש זגי דכילתא אביי באלי דידבי *רבא באלי פרוחי אמר ר"ש בן יוחי ה' דברים הן שהעושה אותן מתחייב בנפשו ודמו בראשו *האוכל שום קלוף ובצל קלוף וביצה קלופה והשותה משקין מזוגין שעבר עליהן הלילה והלן בבית הקברות והנוטל צפרניו וזורקן לרה"ר *והמקיז דם ומשמש מטתו: האוכל שום קלוף כו': ואע"ג דמנחי בסילתא ומציירי וחתימי רוח רעה שורה עליהן ולא אמרן אלא דלא שייר בהן עיקרן או קליפתן אבל שייר בהן עיקרן או קליפתן לית לן בה: והשותה משקין מזוגין שעבר עליהן הלילה: אמר רב יהודה אמר שמואל והוא שלנו בכלי מתכות אמר רב פפא וכלי נתר ככלי מתכות דמו וכן אמר רבי יוחנן והוא שלנו בכלי מתכות וכלי נתר ככלי מתכות דמו: והלן בבית הקברות: *כדי שתשרה עליו רוח טומאה זימנין דמסכנין ליה: והנוטל צפרניו וזורקן לרשות הרבים: מפני שאשה מעוברת עוברת עליהן ומפלת ולא אמרן אלא דשקיל בגנוסטרי ולא אמרן אלא דשקיל דידיה ודכרעיה ולא אמרן אלא דלא גז מידי בתרייהו אבל גז מידי בתרייהו לית לן בה ולא היא לכולה מילתא חיישינן ת"ר *ג' דברים נאמרו בצפרנים (א) שורפן חסיד קוברן צדיק זורקן רשע: והמקיז דם ומשמש מטתו: *דאמר מר מקיז דם ומשמש מטתו הויין לו בנים ויתקין הקיזו שניהם ושמשו הויין לו בנים בעלי ראתן אמר רב ולא אמרן אלא דלא טעים מידי אבל טעים מידי לית לן בה אמר רב חסדא אסור לו לאדם שישמש מטתו ביום שנאמר °ואהבת לרעך כמוך מאי משמע אמר אביי *שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו אמר רב הונא *ישראל קדושים הם ואין משמשין מטותיהן ביום אמר רבא *ואם היה בית אפל מותר *ות"ח מאפיל בכסותו ומשמש תנן או תשמש לאור הנר אימא תבדוק לאור הנר ת"ש אע"פ שאמרו המשמש מטתו *לאור הנר הרי זה מגונה אימא הבודק מטתו לאור הנר הרי זה מגונה תא שמע ושל בית מונבז המלך היו עושין ג' דברים ומזכירין אותן לשבח היו משמשין מטותיהם ביום ובודקין מטותיהם במילא פרהבא ונוהגין טומאה וטהרה בשלגים קתני מיהא משמשין מטותיהן ביום אימא בודקין מטותיהם ביום הכי נמי מסתברא דאי ס"ד משמשין מזכירין אותן לשבח אין ה"נ דאגב דאיכא אונס שינה מגניא באפיה ובודקין מטותיהן במילא פרהבא מסייע ליה לשמואל דאמר שמואל *אין בודקין את המטה אלא בפקולין או בצמר נקי ורך אמר רב היינו דכי הואי התם בערבי שבתות הוו אמרי מאן בעי פקולי *בנהמא ולא ידענא מאי קאמרי אמר רבא הני שחקי דכיתנא מעלי לבדיקה איני והא תנא דבי מנשה *אין בודקין את המטה לא בעד אדום ולא בעד שחור ולא בפשתן אלא בפקולין או בצמר נקי ורך לא קשיא הא בכיתנא הא במאני דכיתנא ואיבעית אימא הא והא במאני דכיתנא הא בחדתי הא בשחקי נוהגין טומאה וטהרה בשלגין *תנן התם *שלג אינו לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאכילה אינו מטמא טומאת אוכלין למשקה מטמא טומאת משקין נטמא מקצתו לא נטמא כולו *נטהר מקצתו נטהר כולו הא גופא קשיא אמרת נטמא מקצתו לא נטמא כולו והדר תני נטהר מקצתו נטהר כולו למימרא דנטמא כולו אמר אביי *כגון שהעבירו על אויר תנור *דהתורה העידה על כלי חרס

אפילו

(א) [במ"ק יח. איתא הקוברן צדיק שורפן חסיד [illegible] וזורקן רשע וכו' [illegible] שורפן חסיד קוברן צדיק]

רש"י

מקרקש זגי. פעמונים התלויים בכילה שסביב מטתו מקשקשן בשעה תשמיש לקול כדי שלא ישמע: באלי דידבי. מגרש הזבובים שלא לשמש מטתו בפני כל חי: פרוחי. יתושים: דמו בראשו. נענש על עצמו וסופו דמו נדרש ממנו לאמר מיתתו ולאיה לדבר ודמו בראשו דמרגלים (יהושע ב) סופה דמו יהא תורה אור מוטל בראשו(א): ומתחייב בנפשו. כלומר הוא גורם לעצמו: שעבר עליהם הלילה. שכולהו קאי אשום ובצל ומשקין: בסילתא. סל: עיקרן. שערות שבראש השום והבצל: רוח טומאה. כמדת הגלים שקורין גרמנטי"ר הלומדים את העיים: בגנוסטרי. מספריים: חסיד. עדיף מצדיק. כשקוברן איכא למיחש דהדרי ומגלו: ויתקין. חלשים: בעלי ראתן. חלשים יותר מאלו שיש להם סרך במומים כדאמר בכתובות (עז:): תלמיד חכם. יודע לאנטועי נפשיה: אף על פי שאמרו המשמש מטתו כו'. כדאיתא בברייתא לעיל ברים שמעתין (טז:) ומסקנא או משמש לאור הנר אלמא מגונה הוא דהוי אבל איסורא ליכא מדקתני או תשמש והשתא ליכא למימר תבדוק דא"כ מאי אע"פ שאמרו כו': אימא הבודק מטתו לאור הנר כו'. משום דלא מיבדק שפיר אפ"ה או תביא שני עדים לכל תשמיש או תבדוק לאור הנר: מילא פרהבא. קוטו"ן. מתוך שהוא לבן נראים בו טיפה כחרדל ליכא אחריתא נמי נקי ורך: ומזכירין חכמים אותן לשבח. בתמיה. נהי לא הוה מוסר בעלמא הוה תמיה לן וכ"ש שמזכירין לשבח ומה הוא שבחן: אונס שינה. מתוך שהוא נאנס בשינה אינו מתאווה לה כל כך ומשמש לקיום מצות עונה בעלמא או לרצותה ולבו קץ בה והוא מבני תשע מדות דאמרו בנדרים (דף כ:): °פקולין. קוטו"ן: דכי הואי התם. בארץ ישראל: בערבי שבתות. זמן עונת פרושים ותלמידי חכמים מערב שבת לערב שבת*: שחקי דכיתנא. בגדים בלויין של פשתן: ולא בפשתן. שאינו לבן ואין דם ניכר יפה אלא בעד לבן: שחקים לבנים² יותר מן החדשים: חישב עליו וכו'. דקרוב הוא להיות משקה יותר מאוכל: לא נטמא כו'. דאינו חבור אלא כל קורט בפני עצמו חשוב ואינו טמא אלא מקום מגע טומאה: נטהר מקצתו. כגון מישב עליו למשקה ונטמא טומאת משקין שלקא ליה השקה במקוה כשאר מים ולא משום טבילה דאין אוכל ומשקה נטהרין במקוה דלא כתיב טבילה אלא באדם וכלי אבל יין ושום משקה אין להם טהרה אלא (ג)מים ומשום זריעה דכי משיק להו הוו להו מחובר מים שבכלי עם מי המקוה ובטילו להו גבייהו כדתנן (תרומות פ"ט מ"ז) שתילי תרומה שנטמאו ושתלן טהרו מלטמא אלמא מטהרא להו זריעה ומים במים זו היא זריעתן: נטהר מקצתו. שלא נגעו המים אלא בפי הכלי: נטהר כולו. ומדקתני נטהר כולו מכלל דטמא כולו והיכי משכחת לה דנגעה טומאה בכולו: שהעבירו. לשלג: על אויר תנור. והכי נתוכו דנטמא מאויר כלי חרס: דהתורה העידה. כל אשר בתוכו יטמא (ויקרא יא):

ואפילו

1 נ"א טפי: ותלה.
2 נ"א: שחקים רכים ולבנים.

תוספות

ומשתין מים ערום לפני מטתו · דאמר בשבת (דף סב:) דקשה לעניות ויש ספרים דגרסי הכא משמש מטתו ערום וכן הוא בויקרא רבה וטעמא שיש לו להיות צנוע בשעת תשמיש כדאמרינן בנדרים (דף כ:): **מקרקש** זגי · פ"ה פעמונים התלוים בכילה להוליא ממנו בני ביתו וקשה לר"ת דאין זה מדת צניעות וגראה לו כגירסת ר"ח והערוך [ערך גז'] מקרקש גזי וזוזים דאמר בבכורות (דף ה:) דכל הגוזן והצירופין והאי דומיא דאביי דבלי דידבי ורבא דבלי פרוחי:

שמשמשין מטותיהן בפני עבדיהן · ומיירי בלילה או במקום אפל דבמקום אורה אפי' בלא לפני עבדיהם אסור:

שורפן חסיד · בן דליכא למיחש שמא ימצאו וכערוך [ערך שלם] פירש שמרפא נטורן מוקם לאדם וכן כל דבר הבא מן האדם כדאמר בס"פ כלל גדול (שבת דף עה:) גבי דם הגדה אידי דאמגא לא מלגמה לשוגרא ולכך הוא חסיד שמחמיר לשורפן אע"ג שמזיק לו: **אימא** בודקין מטותיהן ביום · ולכן מזכירין לשבח דאע"ג דאמרו ב"ש לריכה ב' עדים על כל תשמיש ותשמיש ולב"ה די"ה בב' עדים כל הלילה ומשייתא כאן למחר מ"מ מהו דאם רוצה לעיין בלילה לאור הנר כרשות בידה: **הא** בחדתי הא בעתיקי · תימה דבפ"ק דשבועות (דף ו:) גבי שאת כלמר לבן שניה לה כקרום ביצה ומפרש כמו גלימא דכיתנא ושחקיה משמע שהאדם לבן מן הישן וי"ל דהתם בגלימא שאין רגילות לכבס והכא בחלוק וכולא בו שמכבסין תדיר ועוד י"ל דהתם לענין חשיבות מיירי כי הנך דלעיל כגון שטר מלכה ור"ת גלותא*):

*) [ועי' תוס' שבועות ו: ד"ה גלימא]:

אפילו

תוספי הרא"ש

מקרקש זגי בכלתית · פירש"י ז"ל פעמונים התלויים בכילת להשמיע קול שיפרשו ממנו וה"נ לר"ת דאין זה צניעות להודיע לבני ביתו שהוא רוצה לשמש ונראה לו כפי' הערוך דגרסי' גזי שהוא מין זהובים דאמרינן במס' (פרהות) בכורות הגוזן והצורפין דומיא דרב פפא ואביי דבלו דידבי ופרוחי אלא שכל אחד מוסיף צניעות (לחבריה) [לחבריה] עוד הקטנים יותר: הנוטל צפרניו וזורקן לרה"ר · בפ"ג דמו"ק אמרינן רשע בשקוצן לא מוקי: שורפן חסיד · פי' הערוך משום דשריפת צפרנים או כל דבר שהוא מגופו מזיק לו וגם מפריח לו בשעת שריפה הלכך מיקרי חסיד: הא בחדתי הא בעתיקי · תימה דאמרינן בפ"ק דשבועות גבי שאת כצמר לבן שניה לה כקרום ביצה סמ' כמו גלימא דכיתנא ושחקיה משמע דהחדש לבן מן הישן וי"ל דהתם דשמעתין עדיפי עתיקי משום הרכות ולא משום הלבנונית וי"ל דלשם מיירי לענין חשיבות דומיא דהנך דלעיל שטר מלכא ור"ש גלותא: (מכאן והלך שייך לע"ב) ואפי' מלא הרדל · לאו דוקא דאין אוכל מקבל טומאה פחות מכביצה: דם העליית טהור · תימה מנא לן דטהור וכ"ת משום דלקמן נפקא לן מקרא ה' דמים ודם העליית לא משתו תמוראות א"כ דם הנמצא בפרוזדור לשה הוי ספק וי"ל דהיינו טעמא דטהור דכתיב בקרא ממקור דמיה ולא טמא הכתוב אלא דם המקור והיינו תהור שמצויין שם רוב דמים שהוא כמו מקור נובע ותי"ל דכיון דנפקא לן מקרא ה' דמים א"כ לא טמא הכתוב אלא במקום שכולן מצויין וקים להו דבעלייה לא משתכחי כולהו: והא אנן תנן שחזקתו מן המקור · ותימה והא מתני' נמי קתני ספקו טמא ומפרשינן ליה ספיקו והאי טמא וי"ל דרבנן הוה ידע דאנתנו לא קאמרי הכי עי"ל דמתני' אין להוכיח כיון דקתני בהדיא שחזקתו מן המקור ורש"י דייק דספיקו טמא ולא והאי מרחקן מן הלול ולחוץ ספיקו טהור דהאי סבירא להו מן הלול ולפנים והאי טמא הוה להו לספויי מספק מן הלול ולחוץ וליכא לטיהור דסבירא להו כלישני דבתר חזקה אזלת ראי"כ לא הוה להו למימר ספיקו טהור דלדך לישנא ליכא ספיקא והא דאמרינן דספיקו

עין משפט נר מצוה

א* [טוש"ע או"ח סי' רמ סעיף ט]:
א** [טוש"ע או"ח סי' רמ סעיף ו וטוש"ע אה"ע סי' כה סעיף ב]:
סג א טוש"ע א"ח סי' רס סעיף ב:
סד ב מיי' פי"ב מהל' רוצח ושמירת נפש הלכה יב:
סה ג מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה [illegible]
סו ד מיי' שם הלכה ט [illegible]
סז ה [illegible]
סח ו [illegible]

מסורת הש"ס

לעזי רש"י
גרמנטי"ר (גרעשטער) לדרוש אל המתים. קוסמין. כוזבה.

[ברכות ס. וש"נ] [illegible]
קדושין פ. יבמות סב. ב"ק פג. כתובות קיא.
פסח' ל"א פ"ה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דמו וכו' ומתחייב כצ"ל: (ב) ד"ה שמסר [illegible] ומים [illegible]:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה פקלין קוטו"ן · פי' [illegible]

[סנהדרין סה: ע"ש פרש"י]
[מ"ק יח.]
כתובות סב: גיטין ע.
קדושין מה.
בכת סו. ע"ש [illegible]

הגהות מהר"ב רנשבורג

[illegible]

[תוספתא דטהרות פ"ב] [illegible]
[חולין כד:]

מוסף רש"י שבו לכם פה. אליעזר עבד אברהם הוה (יבמות סב.). באלי דידבי. שהיה מגרש זבובין ממטתו בשעת תשמיש משום צניעות, דאסור לשמש מטתו בפני כל חי (ערכין ו. ושם הגירסא כיל דודכי). שתשרה עליו רוח טומאה. עד של בית הקברות יעשה אוהבו ומסייעו בכשפיו (סנהדרין סו.). הויין לו בנים ויתקין. חלשים (כתובות עז:) אם נתעברה באותו תשמיש (גיטין ע.). בעלי